

23. avgusta so 3 velike rajde štorkelj čez Vratislavo proti jugu letele; sicer se štorklje še le konec tega meseca v južne kraje preseljujejo.

* *Goveja kuga na Hrvaškem* je po poročilu deželne vlade Zagrebške od 21. avgusta t. l. še zmirom v 26 vaséh Zagrebške županije, pa je tudi še v drugih županijah. — Na Ogerskem pa je za kolero do 15. avgusta pomrlo nad 64.000 ljudi! — No, pod Ogersko vlado se res strašansko skrbi za ljudi in živino!!

* *Naših srebernih goldinarjev* ne jemljejo na Pruskem, in kar je severne Nemčije pod Bismarkovo komando, za goldinar, ampak — za 10 kraje. manj. Res, Prajz je od nekdanj nasprotnik bil Avstriji in še dandanes je tak. Ni ne res, da bi Avstrijski sreberni goldinar ne bil vreden goldinarja; Saksonska kraljeva denarna direkcija ga je preiskati dala in je našla njegovo polno vrednost, zato sreberne naše goldinarje v južni Nemčiji zeló radi imajo. Samo zavoljo Pruske komande tedaj naš denar škodo trpi in zraven še sramoto, da ni toliko vreden, za kolikor se šteje. Bogme! da so to krasne cvetlice Prusko-avstrijskega prijateljstva, in grof Andrassy se s takimi dokazi ljubezni Pruske res sme ponašati!

* *Alo, čez škofo!* — tako ropoče zdaj po časnikih Pruskih. Tako je nadškof Ledohovski na Poznanskem 28. avgusta bil obsojen na kazen s 200 tolarji ali 4mesečni zapor zato, ker je — protipostavno nekemu svojih duhovnov službo dal; državni pravdnik je predlagal celó 500 tolarjev kazni ali pa 4mesečni zapor. Tudi škof Kött v Fuldi je bil zavoljo tega, da je nekterim svojim duhovnom službo dal, na 400 tolarjev kazni obsojen. Vlada je namreč v teh deželah škofom vzela oblast, ki jo imajo od nekdanj, da ne smejo kaplanom, fajmoštrom itd. služeb dajati; namesti njih od daja vlada službe.

Naši dopisi.

Iz Rusije 14. (26.) julija. —η— (Dal.) — Vse drugače so pa postopali Jomuti in drugi Turkmeni. Kar niso mogli opraviti z orožjem, skušali so z zvižáčo in kovarstvom. Mangit, središče Jomutov, in mnogo vasí okoli njega, kjer je bilo do 15.000 sovražne armade zbrane, so sežgali. Na binkoštno nedeljo med „obednjo“, to je, veliko mašo, se je prikradlo iz grmovja kakih sto Jomuških jezdecév k Ruskim velbljudom, ki so se precej daleč od stana pasli, ter so odgnali od čede 400 glav. Vloviti jih, se je spustilo 300 Kavkazkih konjikov. Al Jomutov je privrelo iz grmovja kakor listja; prav rokopašno klanje se je začelo, Kavkazcev bilo je sicer malo; al ti jezdecí so oroženi s kratkimi puškami, šestcevnimi revolverji, šaškami (zeló krivimi sabljami) in kinžali. Verevkin je Jomute vže dobro poznal, zato je na prvi krik odpravil kartečnice za Kavkazci. Jomutov je v tem boji padlo 230, ranjeni bili so pa skoraj vsi, kar se jih je v boj vmešalo; Kavkazcev je padlo 5 in ranjenih bilo je 24, al večidel lahko; velbljudi so bili oteti. Kavkazci se niso mogli nahvaliti, da so toliko Jomutov ubili ali ranili, nekteri po 4 in 5. Po tem boji se Jomuti do Hive niso več ustavljali. Skušali so le mostove čez vodotoče podirati in žgati, pa ni jim šlo po sreči, zakaj Verevkin jim je bil vedno s kartečami za petami, ter jih je 8. junija vgnal v Hivo, na katero je drugi dan začel streljati. Hivinci so dvakrat poslali k njemu poslancev s ponudbo premirja; al obakrat so izdajsko napadli Ruse.

Na to je Verevkin sklenil brez daljših pogovorov mesto pokoriti. Severna mestna vrata in steno okrog

njih so posuli, vzeli so tri topove pod stenami in dva na stenah; boj je bil vže med stenami, trdnjava bila bi tisti popoldne padla, ko bi Verevkin ne bil prejel od general-adjutanta Fon-Kaufmana povelje, da naj neha streljati po mestu. Hivincev je padlo tisti dan čez dve sto; na Ruski strani trije, težko ranjenih je bilo 9, lahko blizo dve sto, med njimi sam načelnik Verevkin.

General-adjutant Fon-Kaufman s Turkestanskim krdelom je imel tudi sila težavno pot čez golo peščeno puščavo, do 115 milj široko, Kizil-Kumi (rdeče peske). Vendar njega je Buharski emir gostoljubno podpiral; dovolil mu je deloma iti po buharski zemlji, ter je armadi dostavljal, se ve da proti plačilu, jedila in pijačo, kakor tudi krm konjem in velbljudom. Pri vsej tej pomoči je Kaufmanu v puščavi padlo od štirih tisoč velbljudov skoraj polovina, kakor tudi mnogo konj. Vojaki so dobro zdravi ostali; da le 9 jih je v puščavi zbolelo od vročine. Najnevarniši del Kizil-Kumske puščave se imenuje Adam-Krilgan, po Ruskem prevodu „ubiti čelovek“, po Vamberiju „človeški pogin“. Vodnjaki so redki. Kaufmanovi armadi bi se bilo kmalu to zgodilo, kar Markozovi. Edina sreča je bila to, da vročina ni bila tako silna. Sredi Adam-Krilganskega peska je ustavil krdelo, zložil z velbljudov vso težo ter razposlal jih in vse konjike s praznimi sodčeki k bližnjim vodnjakom po vodo. Ko je tako vse ljudi in živali spet napojil ter sodčke napolnil, odpravil se je dalje proti Amu. Hivinci so se menda nadejali, da čez to puščavo ne pride armada srečno. V Adam-Krilgansko puščavo so bili odpravili tri sto konjikov, ki so Rusom nagajali, na mejo puščave tudi samo okolo tisoč mož, ki so po nekoliko streljih naglo bežali na levi breg reke Amu. Še le na reki so se trdno vprli ter resno skušali odbiti nasprotnika. Na gričastem levem bregu med mestoma Pitnjak in Hazar-Asp so imeli trden stan za 3000 mož posadke s 6 topovi, iz katerega so nemudoma začeli streljati, kakor hitro so se Rusi na desnem bregu pokazali. Hivinskih krogel je tudi tukaj obilo padlo v Ruske linije, vendar druge škode ni bilo, razen nekaj ranjenih, dveh ubitih konj in prestreljenega kolesa. Ruske bombe so razbile Hivinski stan, sovražnik se je naglo umaknil proti trdnjavi Hazar-Asp, zažgavši svojo flotilijo pod stanom zato, ker ni bilo upanja oteti jo po reki. Kaufman je odpravil nekoliko kozakov-dobrovoljcev vplav čez reko, oteti ladije, kolikor bo mogoče. Al Hivinci, skriti za razvalinami stana in za robom brega, so jih s streljanjem odganjali. Spet so bombe očistile levi breg. Kozaki so zlezli s konj na ladije, oteli so eno večo ladijo z govedi, ovcami, žitom in enacimi stvarmi in nekoliko manjih ladjic, ter so odplavali z njimi in svojimi konji na desni breg; Hivinci so po sreči pozabili vesla razmetati. Na ladijah, vzeti sovražniku, in na svojih železnih, ki so jih na velbljudih seboj prinesli, so preplavali reko ter drugi dan zajeli mesta Pitnjak in Hazar-Asp, pod katerem so potem tri dni v stanu počivali. Iz Šurahana, mesta na desnem bregu s 3000 večidel Kirgiskimi prebivalci, so prišli poslanci h Kaufmanu, še predno je prešel reko, prosili so ga milosti in zavetja ter rekli, da želé biti „kurice onega, kdor ima boljše proso“. (Kon. pr.)

Iz zapadne Istre 1. sept. * (*Kandidatje za državni zbor; dr. Vošnjak se tudi Istrijancem ponuja.**) Da se Vam spet enkrat oglasim, mile „Novice“, poročam Vam sledeče: Dr. Vošnjak tudi pri nas nima sreče! Ponudil se je našej „Slogi“ za kandidata, a, kakor bi si bil lahko sam misliti mogel, odpravila ga je spodobno. „Sloga“ bo menda škofa Dobrilo

*) Po takem mora že vedeti, da na Štajerskem mu je odkljenkalo Vred.

za zapadno, dr. Ferretich-a pa za iztočno Istro kandidata postavila. To sta oba Isterska Hrvata (?), pa če si lih oba dobra konservativca, se vendar zadnji malo od slovanskega duha navdan čini, ker še pravopisa svojega imena ni zravnal. — Zapadna Istra, posebno slovenski del, moral bi svojega kandidata, oziroma poslanca imeti; zato smo mislili, da bode gosp. Ravnik, nekdanji profesor v Kopru, naš poslanec; al Hrvati ne bi ga volili, ker ni njihov rojak; zato pa se bomo raji onega konservativca držali, nego da se glasovi na mnoge cepijo. Laški gradiči bi dobro opravili, ako bi slavnega g. Zamarina volili, pa slišim, da v gradih (mestih) in veleposestvu bodo liberalci zmagali.

Iz Notranjskega. — r — (Oslovske laži.) Čuje se, da Mladoslavenci z nemškutarji v zvezi iščejo kmete pregovoriti, naj grofa Hohenwarta ne volijo, s tem, da jim pravijo: „Hohenwart ima grajščino; on je grof; ako njega izvolite, bo za to govoril, da se kmetom zopet robota (tlaka) in desetina naloži“. — Drhal, ki tako govori, mora naše kmete za tako neumne imeti, da oni res kaj takega verjamejo, čemur ves svet osle kaže! Naši kmetje kakor kmetje vsega našega cesarstva dobro vedó, da je to bôsa zvijača. Desetine in tlake nikdar več ne bo in ne more biti. Odkljenkalo jima je po sklepu državnega zbora in cesarjevimi pritrjenjem leta 1848. na vekomaj, in na milijone kmetov bi stopilo na noge s koli in kosami, ako bi se kdo le predrznil na to misliti. In ravno naš grof Hohenwart vstopil bi se prvi na pomoč kmetom, ki bi odbijal vsako poskusbo tlake in desetine, kajti njegovo ministerstvo ravno je pokazalo, kakor nobeno drugo, da hoče dati pravico vsem ljudstvom in vsacemu izmed ljudstva. Pa kaj bomo to še razkladali, ker vsak pošten človek vé, da je zgolj le sleparija nepoštenih ciganov! *) — Nekdo „iz Notranjskega“ se še vedno trudi v „Narodu“ dokazati, da so duhovni in sploh verni katoličani krivi vseh prekucij, vsega prelivanja krvi na Španjskem in na Francoskem. Ta siromak ne vé ali noče vedeti, da ravno duhovstvo in vera ste najtrdnější jéz zoper prekucije, — in prav zato jih vsi prekucuhi črtijo. Najočitnejši dokaz temu je bila na Francoskem žveplova banda (komuna), kjer so liberaluhi in prekucuhi, svobodnjaki in lučnjaki najpred cerkve zažigali in duhovne morili. Al škilastemu dopisniku „Narodovemu“, kateri hoče dokazati, da noč je — dan, da belo je črno, je vsak dokaz zastonj. Zatorej ne bomo več časa tratili ter dopisunu ne več odgovarjali, čeravno pričakujemo, da bo prihodnjič še to dokazal, da so duhovni in katoličani Dunajskega denarnega poloma (kraha) krivi; vsaj so oni po misli „Narodovega“ dopisuna vse zeló na svetu zadolžili in da oni so celó v podobi Eve zapeljali Adama! — Dragi prijatelji in rodoljubi v Ljubljani, skrbite, skrbite, da kmalu „Dnevnik“ v našem duhu na dan spravite, ali če „Dnevnika“ ne, da bi vsaj „Novice“ vsak drug dan izhajale, da zataremo najbolj zagrizene sovražnike naše, ki rogovilijo v „Narodu“ in njemu sorodnih listih vsak dan.

S Pivke 19. dne sept. je vredništvu od gosp. Ivana Čadeža došlo „poslano“, v katerem trdi, da poročilo v 34. listu „Novic“ iz Notranjskega, da on „pod brez-

*) Pač res cigani! — zakaj z „desetino in tlako“ morejo se dandanes okoli potepati le taki ljudjé, ki, kakor cigani, imajo namen slepariti kmete z goljufivim blagom, da jih okra-dejo. Cigan krade kmetu suho meso, maslo in druge reči, tudi konja ali kravo iz hleva; kdor pa danes z desetino in tlako kmete straši, krade jim zdravo pamet, ker misli, da so tako bedasti, da se bodo že 20 let prekopane tlake in desetine morebiti bali tako, kakor se še neumni otroci „parkeljna“ bojijo!

Vred.

verskim (konfesijskim) geslom agitira“, ni resnično, ter pravi, naj mu g. dopisnik le enega človeka pové, pri katerem bi bil on za to ali uno stranko agitiral in da principiélno noče za nobeno stranko agitirati, ker globoko v srcu obžaluje razpor v domačem taboru ravno zdaj, ko je v viharnem času vzajemnost nam neobhodno potrebna. — Vredništvo, kakor nič manj tudi naš dopisnik iz Notranjskega, še gotovo bolj kakor g. pisatelj „poslanega“ obžalujeta ta razpor; al ves trezni svet vé, da „Novice“ s „Slov. Gosp.“ vred so dolgo dolgo dale si v obraz bítí od „Slov. Nar.“ brez vrstice odgovora; al ko psovk ni konca ne kraja bilo, katere so tako imenovani Mladoslavenci pljuvali na starodavni slovenski program: „za vero, dom, cesarja“, prisiljene so bile odbijati nesramne laži, da ne bi svet mislil, da nimamo zagovora za svoje stališče. Če smo pod gori omenjenim geslom noter do „Narodovega“ prihoda vsi Slovenci složno postopali, vprašamo: kdo drug je razpora kriv, kakor tista klika, ki je iz Štajarskega vrgla novo geslo pod imenom „za narod, omiko in svobodo“? Da „Presse“, „Tagespošta“, „Lai-bacherica“ zato ploskajo „Narodu“, je pač dosti očitno, da tudi nemškutarji dobro vedó, da Mladoslavencem gré zasluga razpora, ki ima „zarjo nemškega liberalizma“ („Morgenröthe des deutschen Liberalismus“) prinesti v slovensko deželo!

Iz Dolenje Vasí. — Žalostnega srca naznanjam vsem sošolcem, prijateljem in znancem pokojnega, da je moj sin Andrej Može, stud. medicinae, po dolgotrajni bolezni, 23. avgusta t. l. v 22. letu svoje starosti, previden sè sv. sakramenti, mirno v Gospodu zaspal. — Bil je iskren domoljub. Bodi mu zemljica lahka! — Ob enem se zahvaljujem Senožečanom in vsem drugim, ki so se v tako obilnem številu vdeležili sprevoda rajncega na pokopališče.

Anton Može,

župan in posestnik v Dolenji vasi pri Senožečah.

Iz Podrage nad Vipavo 27. avg. J. J. — Včeraj je bil za marsikterega izmed nas, posebno pa za šolsko mladino, dan nepozabljivega veselja. Bila je namreč očitna šolska preskušnja vpričo prečast. gosp. Jakoba Koširja, vikarija iz Šentvida, in mnoge duhovne in svetovne gospode. Preskušnja se je pričela v krščanskem nauku in potem v drugih šolskih predmetih. Otroci so tako čvrsto in lepo odgovarjali, da je bilo veselje poslušati. Očitno se je pokazal veliki trud našega vrlega učenika gosp. Val. Pin-a, pa tudi g. Val. Šraj-a, našega duhovna, katera sta v pravem pomenu očetovska gojitelja šolske mladine. Posebno zanimivo je bilo slišati, kako izvrstno so šolarji in šolarice v slovnici in pravopisji podučeni. Po končani preskušnji so stopile iz klopi tri belo-oblečene šolarice: ena s prelepim cvetičnim šopkom v roki, druga na blaznici krasen venec držeča in med nju se vstopi tretja na primeren oderček, ter začne tako lepo in ginljivo govoriti, da jo je vse občudovalo; ko je govor končala z navdušeno besedo na presvitlega cesarja, čegar podobo je blagi grof Lanthieri za to slovesnost posodil, stopijo deklice priklonivši se pred podobo, katero sta Podraški župan in en srenjski odbornik s stene snela, ter jo s krasnim vencem ovenčajo; druga šolska mladina pa zapoje pod vodstvom g. učenika cesarsko pesem „Bog ohrani“ itd. Med tem pa zunaj pokajo možnarji, da se je zemlja tresla. Ko se je to dovršilo, se govornica zahvaluje predsedniku gosp. J. Koširji, vikariju Šenbiškemu ter mu izroči v spomin hvaležnosti ličen šopek. — Na to pa gosp. predsednik izroči pl. gospej Schivitzhofnovi tri svetinice, s katerimi je blagorodna gospá prsi nježnih deklic okinčala. In konečno so gosp. predsednik najpridnejše šol-

larje in šolarice v „zlate bukve“ zapisane, po imenu imenovali in s tem preskušnjo končali.

Iz Budanj 2. avg. Iv. Z-k. — Vsaka reč ima svojo solnčno in senčno stran. — Obrnimo resnico teh besed na revnega Adamovega sina, ki si v potu svojega obraza prideljujejo vsakdanji potrebni kruhek. Poln upa in najboljše nade izročča kmetovalec v mladoletji seme materi zemlji proseč Očeta gori nad nami, naj bi podelil njegovemu delu svoj blagoslov. Veselo obrezuje vincar žlahno vinsko trto ter pozabi na ves trud, spominjši se, da mu bode jeseni zlato vince grelo srce, ter mu trudne ude okrepčavalo še potem, ko se bo mati narava oblekla v lepo novo, belo oblačilo. — To je solnčna stran za kmeta. — Vendar kmet sam ne vé, ko seme seje, kaj bo nanesa suša ali moča, ne vé, če vsula se bo ledena toča ali prišla druga uima, in mu pokončala v malem trenutku trudapolno delo mnogih dolgih in vročih ur. Naše Vipavce je Bog dosedaj do brotljivo obvaroval prehude šibe, ki jej pravimo toča, al tare nas druga nadloga. Kolikor smo imeli pomladi dežja preveč, toliko imamo ga sedaj premalo. Huda vročina in suša nas dan na dan spominjati, da živimo „v dolini solzá“. Fižol je šel skoraj ves, in če se ne odpró nebeške zatvornice, šla bode tudi turšica. Sadja bilo ni skoraj nič; vina, kakor kaže, pridelali bomo skopo malo. Kamorkoli se tedaj človek ozre, povsod zagleda le samo „miserere“. In glejte, to je kmetova senčna stran! — „In ne gledé na vse to“ — tako pravi naš kmet — „povikšujejo se nam vedno bolj in bolj naši stroški! Zboljšujejo se učiteljem plače, davki so vedno večji itd.“ — „Za kmeta pa nihče ne skrbi“ — rekel mi je spoštovan mož. Počasi oče, počasi, odgovorim mu, tudi za vas skrbijo. Ali ne slišite, kolikrat se je deželni zbor že pritoževal zoper prevelika davkarska bremena; če je le nekaj malega dosegel, ni on kriv tega; — ali ne berete, kako so „Novice“ klicale večkrat okrajne komisije, naj pazijo, da zemljiški davek po novi postavi se zmanjša; ali ne vidite, kako se družba kmetijska prizadeva, da tavžente in tavžente dobí podpore vsako leto za zboljšek kmetijstva! Glejte, ravno sedaj snuje se na Slapu vinorejska šola, ki dobro gleštana utegne biti celi Vipavski dolini in tudi drugim velika dobrotnica. Al kakor je podoba, niste nič kaj vneti za imenovano šolo! „Mi sadili bomo naše trte tako, kakor so jih sadili naši očetje! Časih bilo je manj poduka, a več kruha kakor sedaj...“ — Te in enake odgovore dobí človek, ako hoče pomagati kmetu do boljše prihodnosti in blagostanja. — Iz tega je pač razvidno, kako zeló je potreben naš kmet poduka in pravih mož, ki ga vodijo po pravi poti do sreče prave, ter ga rešijo „egoistov“, ki rastejo dandanes iz tal enako gobam po dežji. Razvidimo pa tudi, kako ljudstvo malo bere dobre kmetijske knjige in časopise; saj drugače bi se ljudem dalo še kaj dopovedati! Potem pa tožite čez hude čase! „Z umom orožite se, ne bojte se znoja na čelu!“ tudi vam kliče slavni Koseski, ljubi kmečki očetje!

Iz Česnjic 20. avg. (Po naključbi zakasnjeno.) Spomladi smo se nadejali dobre letine, ker je vse lepo rastlo. Preveliki nalivi ob času cvetja škodovali so setvi tako, da bomo v naših krajih komaj seme nazaj dobili. Zraven tega nas pa še vedno toča obiskuje. Že dvakrat nam je letos polja mlatila; prvokrat v začetku žetve, v drugo pa 10. dne t. m. Bali smo se v presilni vročini, ker je velika vročina v naših brdih nenavadna, da bo hud ropot, ko pride dež. Strah ni bil prazen, zakaj 10. dne je toča pri hribih ajdo požela, oves pa do celega omlatila. Tudi sadja ne bo. Trda se nam kaže; če bo še dragina, kaj bo, ker smo že zdaj po žito v Ljubljano hodili! Ko nam je prvokrat toča potolkla, so

malo škodo cenili, menimo da zarad davka. Potožiti pa moramo, da obnašanje in govorjenje nekterih gospodov nam je večo žalost delalo, kot nesreča, katera nas je zadela. Neki gospod iz Kamnika nam je kmetom rekel: če bi jez cesar bil, bi vse cerkve v štale spremenil, in djal bi noter konje in lepe vole. Ko smo gledali na Dolenjsko stran, in je videl znano cerkev, se je pa tako odrezal: da bi bil h.... popred hrib odnesel, kot je bila tam cerkev zidana! — Vprašamo: ali ni tako obnašanje vražje? Potrebno bi bilo, da bi takemu človeku kdo povedal, naj se spodobno obnaša, ko med nas še krščanske kmete pride, sicer bomo na drugem mestu pomoči zoper tako ajdovsko točo iskali; za zdaj mu le to rečemo, da bi tak bradač le za verboltarja pri h..... na pravem mestu bil, ako bi ga kaka mladoslovenska koterija ne vdinjala za agenta!

Kmet — priča.

Novomesto 26. avgusta. (V Biščivasi pri Mirnipeči) vnel se je požar ter je pogorelo 20 hiš in 34 pobištev z vsem pridelanim žitom, z enim voličem in 15 prešiči. Škoda po tem požaru se ceni na 32.750 gold. — Zavarovani so bili le 4 kmetje na 3200 gold. Revščina pogorelih kmetov je neznano velika, ker so skoraj vse svoje imetje zgubili. Revščina teh kmetov je pa še po tem večja, ker je toča 19. julija t. l. tudi grozdje na njenih nogradih pobila. Slavno vrednišivo „Novic“ pokazalo je že večkrat v enakih potrebah dobrodelno srce za revne.*)

Iz Nove-Oselice v Poljanski dolini na Gorenskem. — 23. dne u. m. je bil tukaj silovit požar. Popoldan po treh, ko so bili vsi Gričani na polji, zažgal je otrok, komaj 4 leta star, šupo svojega očeta z vžigalnim klinčekom; strašan plemen se pokaže, ki hitro švigne na bližnji farovski hlev, kateri se slamo krit je naglo pogorel z vsem, kar je bilo v njem; padejo iskre tudi na cerkveno streho, vendar, hvala Bogu, sta bila farovž in cerkev požara oteta po velikem trudu faranov, kateri so nagloma na pomoč prihiteli. Najhuje pa je bilo to, da ni bilo vode dobiti iz dveh studencev. Oj! kako silno potrebno je posebno v takih krajih, poslopja zavarovati; al kaj tacega pri nas priporočevati, je žalibog! toliko, kot bob v steno metati!

Iz Vižmarjev 30. avg. (Zahvala in prošnja.) Mnogim dobrotam, ki nam jih je že dodelil sl. deželni odbor, je dodal še novo, da je 100 gold. iz deželne blagajnice dovolil v podporo naprave dovožne poti k železnični postaji v Vižmarjih. Dolžnost naša je, očitno hvalo izreči za to dobroto, zakaj v tako slabih časih in preobilnih stroških bilo bi to preveč žrtovati za našo z vsemi križi obloženo srenjo. Naj toraj mi je dovoljeno, da z zahvalo izrekam tudi očitno prošnjo, da bi nam sl. družba kmetijska blagovolila tudi mlatilnico darovati.***) V naši srenji bi imela dokaj opravila, ker je še nekaj takih kmetov, ki še podov niso mogli napraviti po ognju.

Jože Planinšek, župan.

Iz Ljubljane. (Deželni odbor) je v zadnji svoji seji iz deželnega zaklada dovolil 1000 gld. podpore za prebivalce v Novomeškem okraji, katerim je toča in nevihta pridelke pokončala.

— (Katoliško-politično društvo) je imelo v nedeljo 31. dne u. m. svoj mesečni shod. Posebno zanimiva je

*) Vredništvo je prejelo to poročilo od sl. okrajnega glavarstva tedaj ni dvomiti o resnici velike revšine. Radi bomo tedaj sprejemali milodare in jih odrajtali revežem.

Vred.

**) Kakor so „Novice“ že oznanile, prosila je družba kmetijska spet državne podpore za leto 1874., in če jo dobí, storila bo gotovo, kar bo mogoče.

Vred.

bila prva točka dnevnega reda: „Volitve za državni zbor“. Prvi poprime besedo g. France Potočnik, c. kr. stavbeni svetovalec v pokoji, v političnih rečeh, ki dandanes Avstrijo in vso Evropo pretresajo, jako izvedeni dopisnik Ljubljanskega „Triglava“, in — omenivši nemilo osodo Slovencev v njegovih mladih letih, ko je deček v šoli „poce“ dobil za vsako domačo besedo, in da zato mora tudi on milosti prositi, ako mu ne teče jezik slovenski tako gladko kakor bi rad — obžaluje, da strast nekterih ljudi tudi v okrajnih slovenskih tako daleč sega, da državnopravni stranki pripisuje vse hudobije, kakoršne koli utegne imeti kak političen program! Pogledite le „Sl. Narod“, kaj že uganja več mesecev zoper Avstrijsko državnopravno stranko, kateri zadnji čas še celó desetino in tlako podtikuje; ko bi kdo samo „Narod“ bral, misliti bi moral, da gospoda Herman in Ulaga sta naravnost izdajalca naše domovine, in grof Hohenwart, dr. Bleiweis, dr. Costa, dr. Tonkli pa še več. Al pustimo jih — pravi govornik — ko časniki „Narodove“ baže ne bodo več lagati imeli, bodo sami konec vzeli. Ker pa vendar tu ali tam je kdo, ki ne vé popolnoma, kaj namerava državnopravna stranka, razlaga gosp. Potočnik zboru program te stranke, in naposled stavi sledeči predlog:

Gledé na to, da program pravne stranke poroštvo daje obstanku in razvoju Avstrije, — da Slovanski narodnosti ne nasprotuje, ampak jo podpira, — da spoštuje ne samo pravice in svobodo katoliške cerkve, ampak tudi svobodo do vseh narodov, zato se katoliško-politiško društvo

1) popolno sklada s programom Avstrijske pravne stranke, in želi in vabi vse Slovence, kateri mu še niso pristopili, da mu pristopijo,

2) priporoča vsem volilcem slovenskih krajev, da nobenega kandidata za poslanca ne v deželni ne v državni zbor ne volijo, kateri se na svojo čast in vest ne zaveže, program državnopravne stranke brez pridržkov in ovinkov priznati in podpirati.

Gosp. dr. Costa izpeljuje potem sè živimi barvami in parlamentarično izurjenostjo misel gosp. Potočnika še dalje in kaže, kako neopravičeni so napadi „Slov. Nar.“ na državnopravno stranko, češ, da je popustila in zavrgla naš stari narodni program ter neovrgljivo dokáže, da mi še danes na ravno istem stališču stojimo, kakor leta 1867. in da program državnopravne stranke prav nič družega ni, kakor dalje izpeljana ideja našega gesla: „vse za vero, dom in cesarja“.

Potem je bil predlog gosp. Potočnika enoglasno sprejet.

Gosp. Regali omenja po tem, da so kandidati skoro za vse volilne kraje postavljeni, samo za kmetiške občine v Novem mestu, Konstanjevici, Metliki in Črnomelju še ni nič odločenega, zato predlaga, naj bi katol. polit. društvo tem kmetiškim občinam željo izreklo, si za svojega poslanca gosp. Potočnika izvoliti, ker se odlikuje po političnem znanstvu, je izurjen govornik v nemški besedi, ki se govori v Dunajskem zboru, in je s svojim današnjim predlogom poštenje zastavil, nepremakljivo se držati državnopravnega programa.

Ta predlog je bil enoglasno sprejet.

— („Die Unterkrainer- und Lacker-Eisenbahn mit Bezug auf das adriatische und schwarze Meer“) se zove brošurica, ki jo je gosp. V. C. Supan, predsednik kupčijske zbornice, ravnokar na svetlo dal z blagim namenom, da se daruje nesrečnim Dolenjcem, kar se po odbitih tiskarnih stroških iz prodaje (po 20 krajc. iztis) skupi. Gosp. pisatelj v tej brošurici povdarja že večkrat in od več strani povdarjano potrebo teh železnic. Kedaj jo dobimo, Bog vé, kajti po besedah vladne nove

„Presse“ namerava vlada vprihodnje popustiti dosedanjo pot subvencij in garancij obrestnih, in na državne stroške napraviti take železnice, ki se jej neobhodno potrebne zdijo.

Zopet je nemila smrt vzela domovini naši enega najljubših njenih sinov, — včeraj smo v slovesnem sprevedu na pokopališče spremili truplo prečastitega gospoda profesorja

Antona Lésarja,

ki je po dolgi bolezni, za želodčnim rakom, 31. avgusta t. l. po prejetih sv. sakramentih za umirajoče v 49. letu svoje starosti umrl. — Imé Lésarjevo je slavnoznano po vseh slovenskih okrajnih, odkar je začela Matica slovenska svoje delovanje, kateri se je, poleg učiteljske službe, kot tajnik njen ves žrtoval. Železna delavnost njegova dan na dan od zora do mraka, kateri je le malo ur odtegnil za razvedrenje svoje, je znana vsacemu, kdor mu je bliže stal. Napade na svojo osebo, katerih je v svojem življenji dokaj doživel kakor vsak rodoljub dandanes, ki se ne gane od svojega prepričanja, je trpel pogumno v zavesti, da izvirajo le od sebičnih nasprotnikov. — „Novicam“ bil je rajni ves čas zvest prijatelj in delaven podpornik. Zato mu položijo na gomilo njegovo nevenljivo cvetlico hvaležnega spomina, ter rekó: naj v miru počiva Slovencem nepozabljivi, mnogozasluženi rodoljub!

Milo bilo je na grobu njegovem poleg druge rodovine njegove videti starčeka očeta, komur, poleg družih britkih udarcev, je pač ta najbridkejši bil, da ga je zapustil zdaj tudi njegov ljubljani Anton.

— (Poziv.) Za Mandelčev spominek je nabralo dramatično društvo, katero hoče to stvar dovršiti, znesek 97 gold. 50 kr. Načrt za spominek in vse priprave so dogotovljene, manjka le še denarja. Zatoraj se obrača odbor dramatičnega društva do vseh rodoljubov, kateri hoté še kaj darovati v ta namen, s prošnjo, naj svoje doneske blagovolijo poslati g. Dragotinu Žagarju, blagajniku dramatičnega društva.

Odbor dram. društva.

— (Besedo na korist Mandelčevemu spominku) napravijo pevci ljubljanske čitalnice v Kranji v nedeljo 7. septembra. Nadejamo se obilne vdeležbe domoljubov iz Kranja in okolice Kranjske.

— (Nov slovensk političen časnik) v duhu starodavnega našega programa je tedaj, kakor slišimo, gotov. Ker se je potreba tacega političnega časnika, ki naj bi večkrat v tednu izhajal od mnogo strani iz slovenskih okrajin povdarjala, se je unidan sešlo mnogo rodoljubov, ki so soglasno sklenili, da gledé na to, da „Novice“, „Danica“, „Slov. Gospodar“, „Glas“ vsaki teden po enkrat izhajajo, „Brencelj“ pa vsacih 14 dni, zadostuje iz začetka, da novi politični časnik le trikrat na teden izhaja, ki pa naj se vreduje tako, da tudi Slovenci vsaj enkrat pridemo do političnega časnika, ker vsi dozdej izhajajoči časniki se sučejo le okoli narodnosti, družih političnih vprašanj pa ne pretresajo zato, ker ni namen njih ali ker, kakor „Slov. Nar.“, niso sposobni vvodnih političnih časnikov pisati. Drugo, kar je bilo v tem shodu sklenjeno, je to, da prijatelji programa našega „za vero, dom, cesarja“ ali programa pravne stranke, na deželi vse moči napno, da se novemu časniku po deželi pridobi veliko

naročnikov, kajti le tak list je vreden, da izbaja, ki se zdržuje sam po svojih naročnikih; vse drugo in vzlasti z akcijami podpirati časnik, je životarenje na videz, je beračija, ki le kratek čas trpi; vsaj bo „Slov. Narod“, kateri po birgljah delniških šepa, to pokazal, kedar se mu milošnja delnic odtegne. Zato naj rodoljubi starega našega programa si nemudoma v vsakem okraji zagotovijo nekoliko naročnikov, da na tej podlagi že prihodnji mesec novi politični list stopi v življenje.

— (*Gospodičina Neugebauerjeva*) je 28. avg. s sijajnim vspehom stopila prvokrat na oder narodnega Zagrebškega gledališča v operi „Faust“. „Obzor“ piše, da v slavo otvorjenja sabora Hrvaškega se je predstavljala opera „Faust“, v kateri sta prvi pot debutirala nova primadona gospodičina Neugebauer in bariton gosp. Novak, in pravi, da nalogi „Mefista“, ki ga je pel Novak, in „Margarete“, ki jo je pela Neugebauer, niste nikoli boljše bile predstavljene v Zagrebu, kakor oni večer.

— (*Turška goveja kuga*) je sicer že davno nehala na Kranjskem, a vendar morajo na meji Hrvaški še zmirom vojaške straže stati, da odvrtačajo kontrabant iz kužne dežele v našo. Na Hrvaškem je še vse polno grozovite kuge, ki jim je že na tavžente pomorila goved — zakaj? — zato, ker nimajo ostrih postav, namesti njih pa dokaj nečimurnih gosposk. Kranjska dežela je v vsem skupaj (dozdaj, če ne bomo vdrugo nesrečni) izgubila za Turško kugo 88 goved, med katerimi jih je 13 poginilo, 75 pa se jih je pobilo, za ktere se je gospodarjem odškodovanja plačalo 6294 gold. iz državne kase.

— (*Pobirki iz časnikov.*) Vsi časniki, katerim znani Ljubljanski žurnalista in tovarš Mladoslavencev dopisuje, kakor „Pressa“, „Triesterica“ in drugi taki listi, bili so te dni polni poročil o kandidatih za državni zbor; ta pisar se obnaša v teh sporočilih, kakor da bi on poslanstva delil! Dal jih je nemčurjem in mladoslavencem velik porcijon, „klerikalcem“ le malokterega; lagati se pa zna tako, da si sam verjame. Tudi naša „Laibacherica“ je prinesla že neki tableau poslancev, s trte zvitih. Da se vladni časnik v take pisarije spušča, je jako čudno; še bolj čudno pa je, da našo interpelacijo na njeno poštenje v zadnjem listu „Novic“ zaradi gimnazije Kranjske je djala „ad acta“; je li tako silno težko reči: „mea culpa“ — zlagala sem se?! — Kdor še več dokazov kanibalske surovosti „Slov. Naroda“ hoče, naj vzame včerajšnji njegov list v roke; najhuji divjak ima vendar toliko človeškega čutja v sebi, da ravno umrlega sovražnika svojega ne psuje, — grdi ta list pa je že kamne metal na gosp. Lesarja, ko so truplo njegovo nesli na pokopališče. Res: Zarnik, Vošnjak, Jurčič — to so pravi representanti „omike“ in „svobode“!

— (*Začetek šole na Slapu*) ne bo še 9. dne t. m., ker g. grofa Lanthieri-a ne bo še dotistihmal iz Dunaja nazaj; čakalo se bodo tedaj do družega tedna, da pride.

Novlčar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. Vladni časniki pišejo, da cesarska patenta, katerih eden razpušča stari državni zbor, in drugi, kateri razpisuje volitve za novi zbor, se razglasita med 10. in 15. dnevom tega meseca; čas volitev bode trajal kakih 6 tednov. 4. dne novembra se (po teh poročilih) začne novi državni zbor, ki bode veljavo volitve preiskaval, adreso do cesarja sklenil in

davke za prve mesece prihodnjega leta dovolil ter se končal konec meseca novembra, in da potem za malo dni (zmirom taka!) se začno deželni zbori.

— Ministerstvo je zaradi kolere prepovedalo procesije in vzlasti procesijo v Marijino Celje; „Vaterland“ praša zatega del: ali ne bode prepovedana tudi velika veselica, ki jo baron Schwarz namera napraviti na slavo razstave.

— Ministerstvo zelo potrtega srca pričakuje izid novih volitev; razpori med nemško ustavoversko stranko, to je, med vladno stranko, so toliki, da njeni kolovodji kakor Giskra, Gros in drugi taki, ki so zelo pritaknjeni v finančni polóm (krah) nimajo upanja, zopet izvoljenim biti. In ministerstvo

— drage glave svojih šteje

In glej! — zdaj manjka mnogo vseh!

Iz Zagreba. — V prvi seji deželnega zbora, po dovršenih dogovorih, vstal je dr. Mkanec in praša predsednika: kako to, da predlog aktov zaradi Lonjsko-poljske in limito-solne pravde, ki je že lani splaval po vodi, zopet danes ni na dnevnem redu? Ker Lonjsko-poljska in limito-solna pravda se tiče Raucha, a ne mu na čast, zato ga zgrabi Mkanecev „napad“, kakor pravi, tako, da ga je drugi dan klical na dvo-boj, dr. Mkanec pa Rauchu ni časti skazal, da bi se bil z njim pobijal. — Radovedno gleda svet zdaj v Zagreb, kako se bode izvršila obravnava sprave Hrvaško-Ogerske. Da obvelja sprava, kakor ste jo osnovale deputaciji kraljevska Hrvaška in Ogerska, nadjajo se mnogi zato, ker se je stranka „zmernih narodnjakov“ in „zmernih Magjaronov“ zdaj zlila (fuzionirala) v eno središčno, katera si za nalogo stavi, na podlagi kraljevskega pisma dognati spravo med Hrvati in Ogri, in v državopravnih zadevah zmirom skupno in soglasno postopati z Deakovo stranko v zboru Ogerskem in v delegaciji. Brž prvi dan je podpisalo ta program 45 poslancev gori omenjenih dveh strank, katerim je pozneje neki še 12 družih pristopilo. — Kako se bodo stranke na posled vredile, že zdaj prerokovati, bilo bi menda prezgodaj. Gotovo pa je, kakor se sliši, vendar to, da tako gladko, kakor nekteri želijo in upajo, ne bode se izvršila sprava, kajti da bi Hrvaška bila podložnica Magjarski — tugovala bi majka Slava. Med važnejšimi opravili, ki čakajo deželni zbor, je predsednik poleg obravnanja sprave naštel v prvi seji: proračun deželnih stroškov in dohodkov za l. 1873. in 1874. in osnova naprav zoper Turško govejo kugo in kolero. To poslednje je pač obojno sila potrebno, kajti nezmerna je škoda, ki jo trojedina kraljevina že celo leto trpi in še ni nade, da bi se te pošasti rešila, dokler se drži — zakonov Ogerske vlade! Kakor je koristno, da se sprejme Avstrijski trgovski zakon, tako je neobhodno potrebno, da je zoper govejo kugo sprejme Avstrijski zakon od leta 1868.

Listnica vredništva. Ogovor g. Jak. Valenč. v Stružniku: Nagli pogin Vašega prešiča kaže na mrtvud možganov.

Žitna cena

v Ljubljani 30. avgusta 1873.

Vagán v novem denarji: pšenice domače 7 fl. 20. — banaške 7 fl. 45. — turšice 4 fl. — soršice 4 fl. 20. — rži 4 fl. 60. — ječmena 2 fl. 90. — prosa 3 fl. — ajde 3 fl. 60. — ovsa 2 fl. — Krompir 2 fl. 40.

Kursi na Dunaji 2. septembra.

5% metaliki 70 fl. — kr. Ažijo srebra 106 fl. 25 kr.
Narodno posojilo 73 fl. 40 kr. Napoleondori 8 fl. 89 kr.